

Begravningspastoral Kulla pastorat 2014

Innehåll:

- A. Pastoralteologisk grund.....
- B. Ansvarsfördelning av begravningsverksamheten.....
- C. Platser för begravningsverksamhet .....
- D. Kulla pastorats rutiner för begravningsverksamheten.....
- E. Samverkan .....
- F. Uppföljning .....
- G. Fastställande av begravningspastoral .....
- H. Begravningspastoral 2, för kyrkogård och gravkapell.....

A. Pastoralteologisk grund

Den pastoralteologiska grunden för Svenska kyrkans begravningsverksamhet beskrivs i Inledningen till Kyrkoordningens kapitel 24

"I begravningsgudstjänsten tar församlingen och de sörjande avsked och överlämnar den som har dött åt Guds barmhärtighet. Kyrkan tror och bekänner att Jesus Kristus genom sin död har burit människans död och genom sin uppståndelse segrat över döden och öppnat vägen till det eviga livet.

Vid begravningen kommer såväl sorgen och dödens allvar som hoppet och uppståndelsens ljus till uttryck. Den blir samtidigt en påminnelse för de närvarande att själva besinna sig inför livets frågor och dödens allvar.

Den dubbelhet av död och liv, mörker och ljus som finns i varje människas liv och i korsets evangelium sätter således sin prägel på begravningen, men sorgen och döden får en ny och annorlunda karaktär, när den bärs upp av uppståndelsens och den himmelska lovsångens ton".

Allt som sker i begravningsverksamheten ska ske med värdighet. Gud, som gett oss livet ger oss också hoppet om ett liv efter döden. Den människosyn kyrkan vill förmedla innebär att en avlidnes kropp ska behandlas på ett värdigt sätt. Medarbetare i Väsby-Vikens pastorat ska i alla begravningsuppgifter visa den avlidne samma omsorg och ha samma etiska förhållningssätt som om anhöriga var närvarande när arbetsuppgifterna utförs.

Enligt Svenska kyrkans synsätt sträcker sig begravningen från dödsbädden till avskedet vid graven. Begravningspastoralen är en hjälp för att tydliggöra såväl helheten som de enskilda arbetsuppgifterna i samband med begravningen.

Kyrkoherden har det övergripande ansvaret för att begravningsverksamheten sköts i enlighet med denna begravningspastoral, men varje medarbetare måste också för sin del ta ansvar för sina uppgifter för att begravningspastoralen också ska gälla i enskildheter.

B. Ansvarsfördelning inom begravningsverksamheten

Kulla pastorat ansvarar för den del av begravningsverksamheten som rör

- administrativa rutiner gällande bokning och rutiner kopplade till begravningsgudstjänsten
- anordnande och genomförande av begravningsgudstjänsten
- själavården före, under och efter begravningsgudstjänsten
- Kyrkogårdsförvaltningen ansvarar för verksamheten vid kyrkogårdarna inom pastoratet och de administrativa rutiner som är knutna till detta. Se bilaga!

C. Platser för begravningsverksamhet

Kulla pastorat utför begravningsverksamhet på följande platser:

- Väsby kyrka
  - Lerbergets kyrka
  - Vikens kyrka
  - Farhults kyrka
  - Jonstorps kyrka
  - Vikens kapell
  - Vikens kapell upplåts även till borgerliga begravningar. Vid behov av större lokal, sker det i samråd med dödsboet.
-
- När begravningsgudstjänster efterfrågas för en avliden församlingsmedlem i någon av Kullabygdens kyrkor, försöker vi i möjligaste mån bistå med präst. För icke församlingsbor får vår präst göra det på andra tider än sin inbokade förrättningsdag.

D. Rutiner för begravningsverksamheten

En begravningsbyrå (undantagsvis de anhöriga själva) tar kontakt med pastorsexpeditionen för att boka tid och plats för begravningsgudstjänsten.

Expeditionen

- kontrollerar den avlidnes kyrkotillhörighet,
- lägger sedan in begravningsgudstjänsten och ev. minnestund i pastoratets bokning, samt förmedlar arbetsblad med alla uppgifter till präst, musiker och vaktmästare, när bokningen är klar.
- blankett för begravningsgudstjänst från KBOK tas ut och förmedlas till begravningsprästen.
- tjänstgörande präst signerar begravningsblanketten efter begravningsgudstjänsten, och återlämnar den direkt till expeditionen.
- registrerar uppgifterna på begravningsblanketten i KBOK
- arkiverar begravningsblanketten.
- sammanställer uppgifter inför minnesgudstjänsten på lördagen i Alla helgon helgen.
- skickar ut inbjudningar till närmast anhöriga till avlidna i Kulla pastorat, inför minnesgudstjänsten på nämnda lördag. Inbjudningar till anhöriga för avlidna i andra församlingar sker efter önskemål till exp.

Församlingen har fastställda tider för begravningsgudstjänster och en långsiktigt fastställd tjänstgörings-ordning för präst, musiker och vaktmästare.

Om behov finns för begravningsgudstjänster på andra tider än de fastställda sker bokningen i samråd med präst, musiker och vaktmästare.

Personer som lämnat eller aldrig tillhört Svenska kyrkan

I de fall en avliden person tidigare utträtt ur Svenska kyrkan bör den avlidnes ställningstagande respekteras och i dessa fall är det en borgerlig begravningsakt som kan komma ifråga, vilket kan ske i Vikens kapell. Präster inom svenska kyrkan kan ej förrätta borgerlig begravning.

Undantag kan göras i särskilda fall.

Enligt Kyrkoordningen beslutar kyrkoherden från fall till fall om upplåtelse av församlingens kyrkor för begravning av avliden som vid dödsfallet inte tillhörde Svenska kyrkan.

Sjärlaringning

Närmaste möjliga vardag efter att dödsfallet blivit anmält till församlingsexpeditionen anordnas s.k. *sjärlaringning* i den församling där den avlidne är skriven. Ringningen kan även efter önskemål ske i någon annan av församlingens kyrkor.

Själaringning är ett traditionellt sätt att tillkännage att någon av församlingens medlemmar har avlidit, samtidigt som det är ett sätt att visa vördnad för en medmänniska och ett sätt att stämma till eftertanke inför vår egen dödlighet.

I samband med själaringningen finns beredskap av vaktmästarna och eller av frivilliga i Lerberget, att ta emot anhöriga som eventuellt kommer för att närvara vid ringningen.

Själavård

Begravningsens sammanhang sträcker sig från dödsbädden till avskedet vid graven. Mycket av detta hör till själavården och det pastorala handlandet och präglas därför av en betydande frihet. Svenska kyrkans riter vill hjälpa de sörjande att förstå att den döde är död och gestalta kyrkans tro på Guds närhet och på de dödas uppståndelse och ett evigt liv.

Församlingens präster och diakoner ska när de är i tjänst, stå till förfogande för själavård och andakter i samband med dödsfall. I samband med begravning och dödsfall bistår församlingen med själavårdande omsorg.

1. Församlingen har beredskap för bön och sjukkommunion som en del av omsorgen vid livets slut. Präst eller diakon medverkar till att ge stöd inför döden och avskedet och lämnar möjlighet till enskilt samtal.
2. Präst medverkar när så önskas och leder andakt i samband med visning av den avlidne/och enskilt avsked. Präst samråder efter anhörigas önskan med begravningsbyråns representant om de praktiska frågorna vid utformningen av visningen.
3. I pastoratet finns möjlighet till att delta i "Leva - vidare" – grupp, som är en del av uppföljningsarbetet i samband med begravning.
4. Präst/diakon medverkar efter önskemål i samlingar på den avlidnes arbetsplats eller motsvarande.
5. Präst har kontakt med de närmaste anhöriga före begravningsgudstjänsten, för samtal i deras hem eller i någon av församlingens lokaler.
6. Präst deltar efter inbjudan om möjligt i minnesstunder. Önskvärt är att begravningsbyrån hör om anhöriga önskar prästens närvaro vid minnesstunden.
7. Präst deltar om så önskas om möjligt vid gravsättning eller urnedsättning.
8. Församlingen erbjuder själavårdskontakt efter begravningen.

Barn

När någon i ett barns närhet dör bör särskild omsorg om barnet iakttas

När foster avlider erbjuder församlingen en begravningsgudstjänst eller en andakt vid önskemål.

Begravningsgudstjänstens utformning

Vid begravningsgudstjänster i Kulla pastorat följs kyrkohandboken med dess riktlinjer.

Präst och kyrkomusiker vägleder fastställande av ordningen för psalmer, solosång och instrumentalmusik i gudstjänsten. Det är av vikt att samråd med präst, kyrkomusiker och anhöriga äger rum så att musik och psalmer blir en integrerad del av helheten och står i samklang med Svenska kyrkans tro och lära.

Inspelad musik och sång kan få framföras i gudstjänsten eller ännu hellre vid en efterföljande minnesstund där även tal, brev, texter, egen poesi m.m. med fördel kan framföras.

Det är viktigt att i lyhördhet för människors förväntningar tydligt visa på att begravningsgudstjänsten är en gudstjänst. Ingenting av det som förekommer vid en begravningsgudstjänst ska motsäga den kristna tron på Jesus Kristus, hoppet om de dödas uppståndelse och ett evigt liv. Det är också viktigt att kyrkorummets helgd och begravningsaktens värdighet bevaras, liksom livets värde, den avlidnes heder och gravfrid.

Enligt KO är tjänstgörande präst ansvarig för utformningen av begravningsgudstjänsten, efter samråd med kyrkomusikern.

Kyrkliga handlingar skall till sin utformning vara överensstämmande med Svenska kyrkans tro och lära.

Minnesstund

Minnesstunden efter begravningsgudstjänsten är en viktig samling. Den möjliggör en måltidsgemenskap och ger tillfälle till att minnas den döde och ta ett steg vidare i en ny livssituation. Vid planeringen av minnesstunden är det den dödes eller de närmast anhörigas önskan som gäller. I Kulla pastorat kan minnesstunden hållas i våra församlingshem, som bokas på pastorsexp. av anhöriga eller av begravningsbyrån. För catering och servering har pastoratet avtal med Tunneberga Gästgivaregård, som ombesörjer allt som behövs.

Om möjligt försöker prästen delta vid minnesstunden.

Tacksägelse

Begravningsbyrån meddelar muntligen de anhöriga om dag och tid för tacksägelse. Hänsyn tas till vilken gudstjänstform närmast kommande sön- och helgdag har.

Tacksägelsen infogas som regel i kyrkans allmänna förbön.

Allahelgonhelgen

På fredagen och lördagen ansvarar olika lekmanagrupper för servering ute på kyrkogårdarna. Präst och/eller diakoner finns tillgängliga för samtal och stöd för sörjande.

Gravsmyckningsandakt i kyrka eller kapell på fredagskvällen ger sörjande också en möjlighet till en stund av meditation och stillhet tillsammans med andra.

På lördagskvällen hålls en minnesgudstjänst för de i församlingen avlidna under året. En skriftlig inbjudan till närmast anhöriga skickas ut i god tid inför gudstjänsten.

Fokus skall, som i alla gudstjänster, vara på Evangeliet och den uppståndne Kristus, men samtidigt vara en hjälp och ett stöd för de anhöriga att bearbeta sin sorg och komma vidare. Präst tjänstgör tillsammans med församlingens diakoner vid denna gudstjänst.

E. Samverkan

Kulla pastorat samverkar med ett flertal institutioner som skola och äldreboenden.

Rutiner för kris- och katastrofhantering finns i särskild pärm på pastorsexpeditionen och under Gemensamt i församlingens interna it-system.

Samverkan med andra församlingar, i samband med en kris och katastrofsituation är viktig, för att fördela resurserna mellan ordinarie verksamhet och krisverksamheten.

Diakonen i Vikens församling är pastoratets representant i kommunens POSOM grupp.

Enligt Kyrkoordningen beslutar kyrkoherden för upplåtelse av kyrkan för begravningsgudstjänst i annat trossamfunds ordning.

F. Uppföljning

Kyrkoherden tillsammans med församlingens präster, kyrkomusiker, diakoner, medarbetare vid församlingsexpedition och förvaltningskontor och kyrko- och kyrkogårdsvaktmästare utvärderar varje år begravningspastoralen. Kyrkoherden redovisar utvärderingen för kyrkorådet.

G. Fastställande av begravningspastoral

Medarbetare i församlingen, kyrkogårdspersonal och förtroendevalda i församling och i kyrkogårdsnämnd har haft möjlighet att lämna synpunkter på förslag till föreliggande begravningspastoral för Kulla pastorat.

Begravningspastoralen är granskad och godkänd av Kulla pastorat kyrkoråd och fullmäktige.

H. Del 2 – Kyrkogårdar och gravkapell i Kulla pastorat

Begravningsverksamheten

Kulla pastorat har huvudmannaskapet för begravningsverksamheten vid Farhult, Jonstorp, Väsby och Vikens kyrkogårdar vilket innebär att pastoratet fullgör och uppehåller myndig-hetsuppgifter enligt begravningslagen. Den omfattar folkbokförda i dessa församlingar oavsett trostillhörighet.

Huvudmannaskapet innefattar, rätten till begravning, vård och underhåll av begravnings-platsen och dess tillhöriga fastigheter, men också skötsel och vård av kulturhistoriskt betydelsefulla miljöer och gravvårdar.

Kostnaden för verksamheten genom begravningsavgiften som årligen fastställs av huvudmannen. Avgiften är obligatorisk för alla och uttages genom skattemyndighetens försorg. Avgiften framgår av skattsedel eller genom skattemyndigheten.

Begravningsavgiften täcker kostnader för gravplats, gravsättning, lokal för förvaring, samt lokal för begravningsceremoni utan religiösa symboler.

Kulla pastorat har avtal med annat förvaltningsområde som tillhandahåller gravplatser och ceremonier för dem som tillhör annat trossamfund.

För den som inte tillhör Svenska kyrkan och önskar vidare information hänvisas till speciellt ombud utsett av Länsstyrelsen, begravningsombud, se information Höganäs kommun.

Kyrkotillhöriga i Svenska kyrkan har rätt till kyrklig begravningsförrättning enligt Svenska kyrkans ordning vilket regleras i kyrkoordningen. Som kyrkotillhörig erläggs förutom begravningsavgift även en kyrkoavgift. Kyrkoavgiften uttages genom skattemyndigheten. Avgiften framgår av skattsedel eller genom skattemyndigheten. Vid frågor i dessa delar kontakta pastorsexpeditionen i Väsby.

Gravplatsen

Genom kontakt med kyrkogårdsförvaltningen kan man utse gravplats i lugn och ro och diskutera gravplatsens utseende och framtida skötsel men också möjlighet till olika gravskick.

Gravrätten

Huvudmannen upprättar upplåtelseavtal, gravrätt, med gravrättsinnehavare, vilken dödsboet utser i samband med att dödsfallet inträffar om avtal inte redan finns. I vissa fall kan gravrättsavtal upprättas i förtid mot speciell avgift, vilket dock först måste beslutas av huvudmannen. Gravplats skall tillhandahållas under 25 år utan avgift. Gravrättsinnehavaren har därefter rätt att förnya gravrätten i en första period om 15 år.

Gravskick och gravanordning

Möjlighet finns att välja olika gravskick med olika upplåtelseförfarande - med gravrätt, begränsad gravrätt eller utan gravrätt. Vid Kulla pastorats kyrkogårdar erbjuds kistgravplats, urngravplats och minneslund för aska.

På Vikens gamla kyrkogård kan kistgravplats inte erbjudas, varför man hänvisas till Vikens nya kyrkogård.

Kist och urngravplatser finns som nyupplåtelse eller kan man också utse tidigare återlämnad gravplats. Kist eller urngravplats innebär att man får en egen gravplats som den eller de som utsetts till gravrättsinnehavare själv ansvarar och sköter. Ett gravbrev upprättas. Anhöriga kan närvara vid gravsättning

Vid båda dessa alternativ väljer man själv gravanordning på egen bekostnad. Vissa regler har upprättats av huvudmannen gällande gravanordningens utseende och utformning. Möjlighet finns också att återanvända återlämnad gravanordning.

Askgravplats erbjuds på Farhults kyrkogård.

Askgravplats och askgravlundplatser är under etablering på flera av pastoratets kyrkogårdar. Dessa gravskick är upplåtelse med vissa begränsningar. Egen utsmyckning och utformning av gravanordning är begränsad. Gravrättsinnehavaren erlägger en engångsavgift som bekostar skötsel under en tjugofem-årsperiod. Anhöriga kan närvara vid gravsättning. Kontakta gärna kyrkogårdsförvaltningen för vidare information.

Minneslunden är en helt anonym begravningsform där man inte har någon egen gravplats. Där kan heller ingen gravsten eller annan gravvård sättas upp. I stället finns utrymme för placering av lösa blommor och gravljus av engångskaraktär. Anhöriga närvarar inte vid jordsättning. Gravbrev utges inte.

Begravningen

Jordbegravning

Gravsättning skall ske senast inom en månad. Begravningsgudstjänstens kan avslutas på två sätt. Vid jordbegravning bärs kistan ut från kyrka eller kapell. Katafalk kan också användas. Denna procession är en del av begravningsgudstjänsten. Vid graven sänks kistan innan avskeds-tagandet äger rum.

Undantagsvis kan avskedstagandet äga rum inne i kyrkan, även vid jordbegravning. Också i sådant fall skall kistan bäras i procession till graven för att sänkas i direkt anslutning till begravningsgudstjänsten.

Vid kremationsbegravning sker avskedstagandet alltid inne i kyrkan.

Gravsättning av urna

Urnan förvaras efter ankomst i kapellet. Gravsättning av urna skall ske senast inom ett år. Urnsättningen sker vid en enklare ceremoni med hjälp av kyrkogårdens personal. Om så önskas kan präst närvara.

Minneslund

När aska nedlägges i minneslunden sker detta av kyrkogårdspersonalen utan anhörigas närvaro, eftersom detta är en helt anonym gravsättningsform. Anhörig underrättas efter jordning.

Skötsel av grav och gravanordning

Årligt avtal kan träffas med huvudman om skötsel i olika omfattning av grav och gravanordning. Priset, som är ett självkostnadspris, varierar beroende på omfattning och gravens storlek.

Etiska regler

Kyrkoherden tillsammans med personal och kyrkoråd har upprättat etiska regler och rutiner vid ceremonier och begravningsverksamhet och allt arbete på kyrkogården. Reglerna följer av Svenska kyrkan centralt framtagna regler och rekommendationer. Reglerna omfattar även rutiner för gravgrävning, gravsättning, förvaring och transporter, samt en riskanalys av gravgrävning och höljning. Pastoratets personal har återkommande genomgång och utbildning i dessa frågor.

Transporter och handhavande till kapell och kyrkor

Förvaltningen uppehåller avtal med begravningsentreprenörer vilka handhar transporter och handhavande av kistor, urnor och askor. Avtalet fastslår ansvarsområde och reglerar ansvarsförhållanden.

MI/GO 2014